

Břevnovem do Vokovic

Poslední červencový čtvrtek, den jako stvořený pro malou vycházku. Tropické teploty odezněly a studená vlna se zatoulala kamsi na východ. Nás přivítal **Malý Břevnov** polojasnou oblohou. Dnes je to spíš místní pojem, ale dvě století zpět byl Břevnov opravdu tak členěný. **Velký Břevnov a jeho součástí byl Malý Břevnov a Horní Liboc.** Podle tohoto členění míří také naše vycházka.

Je třeba říct, že počátky Břevnova na konci prvního tisíciletí jsou v zakládajících listinách vlastně součástí břevnovského kláštera. Břevnov byl zapsán jako **Klášterní ves**. Je to již víc jak tisíc let, mnohé se změnilo, postupně. Kolorit venkova ale zůstal, domky, zemědělská, převážně dřevěná stavení, přibyla ale cihelna, otevřely se kamenolomy, postaven byl pivovar. To byly velké změny. Přišly ale i problémy, třeba husité, ti klášter nešetřili, přeživší benediktini museli prchnout. Bitva na Bílé hoře, třicetiletá válka, to vše se tady podepsalo. Přesto, obyvatel přibývalo a na přelomu 18. a 19. století jich již bylo víc než v sousedních Dejvicích.

Dnes jsme na začátku 21. století ale také na začátku naší vycházky. Břevnov si atmosféru venkova podržel hodně dlouho, druhá polovina 19. století ale přináší změny a vše staré postupně mizí. Přesto se ještě mezi moderní zástavbou najde něco, co jsme zbourat nestačili. **Pojďme se na to cestou podívat.**

Třeba tahle zvonička, ta spolu s vedlejší školou zmíněné doby ještě pamatuje. Byla postavena ve druhé polovině 19. století a byla součástí bývalé břevnovské obce. Nad vchodem je pozlaceným písmem psáno „Nákladem obce a dobrodinců ke cti a chvále Boží zbudováno 1873“. **Zvonička má status kulturní památky.**

U zvoničky je **základní a mateřská škola T. G. Masaryka**, její původní stará část byla dnes zmodernizována a do zahrady krčkem spojena s moderním objektem. Nedaleký park je součástí prosklené MŠ.

Škola končí v ulici **Malobřevnovská**, tady mezi současnou vilovou zástavbou je také několik objektů pamatujících minulá staletí, ty žádný status nechrání, některé jsou opuštěné, někde se dokonce po malých opravách ještě bydlí. Podobných objektů se v Břevnově najde víc. Jejich dny jsou ale sečteny.

Park a ulice Za oborou nás přivádí k jedné **ze tří hlavních bran do obory Hvězda, Bělohorské**. Více jak 80 hektarový převážně listnatý les sloužil po staletí jako „**Královská honitba**“. Také již ledaco zažil, díky válkám a tábořícím vojskům byl úplně vymýcen. Čas ale staré rány hojí, ve středu obory byl postaven letohrádek ve tvaru šesticípé hvězdy, několikrát byla obnovena výsadba. Ty nejodolnější jedinci zasazení na konci 18. století jsou tady dodnes. Ze tří bran směřují vějířovitě k letohrádku reprezentativní aleje o délce až jednoho kilometru.

Za branou je cest nepočítaně, my míříme tou k nejbližší bráně, té **Libocké**. Aleje k letohrádku vějířovitě rozvinuté tak nemůžeme minout.

Zastavili jsme se u miniaturní stavby, oč je menší o to měla větší význam. Je to **Studniční domek**, chrání 30 metrů hlubokou studnu před vlivy počasí a padajícím listím. Oknem je vidět rumpál, ruční čerpací zařízení. Studna byla zdrojem pitné vody pro oblast Liboce. Studniční domek byl opraven v r. 2019. **Je zdejší technickou památkou.**

Cesta lesem nás přivádí k **Libocké bráně**. Je pěkně opravená a nejen ona, náročnou opravou prochází mohutná několik kilometrů dlouhá zeď obory. Před vchodem je druhá část **domova „Svaté rodiny“**, kterou jsme nedávno navštívili na Petřinách. Pečují tady o lidi s kombinovaným nebo mentálním postižením. V zahradě jsou postavené terapeutické dílny. Naproti přes ulici tady vítá návštěvníky obory zahradní restaurace „U Holečků“. A hned za bránou husitský hejtman Jan Roháč z Dubé. Proč je právě tady, těžko říct asi se mu na Staroměstském náměstí kde dříve postával, nelíbilo.

U Libocké brány, patrová budova vlevo je domov „Svaté rodiny“

V oboře si nelze nevšimnout stromů z původní výsadby v 18. století. Mohutné duby, buky, nebo tahle unikátní skupina pěti jírovců – madal s výškou přes 20 metrů, obvodem kmene 3 metry a odhadovaným stářím 160let.

Abychom si prohlédli naprostý unikát, museli bychom vstoupit na dětské hřiště a ještě mít sebou žebřík. Tak alespoň pohled přes zeď. Před námi je jedna kdysi z nejkrásnějších pražských vil. Je to Schubertova vila. Vyprojetoval ji v roce 1871 arch. Zdenko Schubert von Soldem pro svého bratra advokáta Edmunda. Vila s vyhlídkovou věží, toskánskými sloupy a terasami inspirovaná Itálií. Tedy krásná byla, péčí Soc. svazu mládeže, který ji léta užíval, několikerou restitucí a údajnými obstrukcemi památkářů není obydlená a za zazděnými okny léta chátrá.

Pěšinou prudkým svahem se pouštíme k severní brance obory a schodišti. Pod ním na nás čeká kulturní památka, církevní komplex. Barokní fara (současný konvent) a kostel sv. Fabiána a Šebestiána ve stylu románské architektury. Ten byl postaven pražským stavitelem Karlem Brustem v roce 1844 na místě původního kostela ze 13. století.

Oltářní obraz obou světců, od Josefa Helicha, rekonstruovaný v roce 1991 jsme na oltáři nenašli, snad je opět v opravě, umístěn v jiné části kostela nebo ukraden.

Svažité uličky pod kostelem Fabiánská a Šebestiánská upoutají masivní zdi. Za ní je ukryt bývalý statek, dnes „**Archeologický park Archaia**“. Dvě stodoly v nich staré pracovní pomůcky, šlapací soustruh na dřevo, keramická pec, tkalcovská dílna, chlebová pec. To vše by mělo sloužit před očima veřejnosti (za nemalý peníz) k ověření středověkých pracovních pokusů. Nakoukli jsme přes zeď a měli jsme štěstí, že právě uklízející zaměstnanec nepřišel s pokladničkou.

Další schodiště a pod ním pěkný kus přírody, velký Libocký rybník na Litovickém potoce. Rybník je po rekonstrukci, Litovický potok do něj přinášel tuny bahna z polí za Prahou. Bylo potřeba něco udělat, aby se to neopakovalo. Potok byl odveden za cestu při levém břehu a voda na doplnění je vedena zatrubněným přítokem. Okolí upraveno na park. Jeho cennou ozdobou je velmi starý, přírodně chráněný dub a neméně stará nádherná smuteční vrba.

Pro společnou fotografii jsme si vybrali jedno z nejzajímavějších míst na Libockém rybníce. Od zbudování okrasných zahrad Pražského hradu libocká voda sloužila k jejich zalévání. Tehdy proudila převážně otevřeným příkopem. Při poslední rekonstrukci bylo položeno potrubí a přímo pod námi postaven **nový odběrní objekt**. Tak voda Litovického potoka opět slouží hradním zahradám. Zeď za námi s kruhovým podchodem je násep železnice směr letiště a Kladno, za nedlouho by tady měly frčet vlaky jako v metru, jeden za druhým.

Libocký rybník jsme obešli, podívali se na významné stromy a chystáme se projít malým rezidenčním bytovým souborem „**Nová Liboc**“. To se ale musíme dostat přes **Litovický potok**. Lávka přes něj byla součástí rekonstrukcí. Zdaleka se nejedná o obyčejnou lávku. Celý park včetně malého sídliště je v zátopovém území. Malé potoky jako je ten Litovický dovedou napáchat obří škody, pokud se jim něco postaví do cesty. Tato nová lávka to ale nebude, má skvělé technické řešení, může se otočit na kloubu o 90 stupňů, pěkně po proudu.

Rezidenční bytový soubor a alej ulice Za Vokovickou vozovnou nás dovedli za příjemného letního počasí do cíle dnešní vycházky na Evropskou třídu ke stanicím tramvajů ve Vokovicích.

27. července 2023 v Břevnově, Liboci a Vokovicích.

Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek

Fotografovaly Lýdie a Marcela

